

Заклучения на Съвета относно езиковите компетентности с оглед на подобряване на мобилността

(2011/C 372/07)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД:

1. Заклученията от заседанието на Европейския съвет в Барселона от 15—16 март 2002 г., в които се настоява за по-нататъшни действия за подобряване на овладяването на основни умения, по-специално чрез преподаване на най-малко два чужди езика от много ранна възраст ⁽¹⁾.
2. Заклученията на Съвета от 19 май 2006 г. относно Европейския показател за езикова компетентност ⁽²⁾, в които отново беше потвърдено, че чуждоезиковите умения не само спомагат за взаимното разбиране между народите, но са и предпоставка за мобилността на работната сила и допринасят за конкурентоспособността на икономиката на Европейския съюз.
3. Препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот ⁽³⁾, в която общуването на чужди езици е изброено като едно от ключовите умения, необходими за личната реализация, активното гражданско участие, социалното приобщаване и пригодността за наемане на работа в едно общество, основано на знанието.
4. Заклученията на Съвета от 25 май 2007 г. относно съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение относно наблюдението на напредъка при изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението ⁽⁴⁾, в които Комисията се призовава да продължи да проучва разработването на показатели за езиковите умения.
5. Препоръката на Съвета от 20 ноември 2008 г. относно мобилността на младите доброволци в Европейския съюз ⁽⁵⁾, в която се отправя препоръка към държавите членки да повишат осведомеността относно значението на межкултурните компетентности и усвояването на езици сред младежта, за да се намалят пречките пред тяхната трансграничната мобилност.
6. Резолюцията на Съвета от 21 ноември 2008 г. относно европейска стратегия за многоезичието ⁽⁶⁾, в която държавите членки се приканват да насърчават многоезичието с оглед укрепване на социалното единство, межкултурния диалог и европейската архитектура, конкурентоспособността на европейската икономика и мобилността и заетостта на хората, както и да популяризират езиците на Европейския съюз по света.

7. Заклученията на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕСЕТ 2020 г.“) ⁽⁷⁾, в които са определени следните приоритети за периода 2009—2011 г.: необходимостта да се осигурят на всички граждани възможности да общуват на два други езика освен на майчиния си език, да се насърчи езиковото обучение, при целесъобразност, в професионалното образование и обучение (ПОО) и при ученето за възрастни, както и да се предоставят на мигрантите възможности да изучават езика на приемната държава.
8. Съвместния доклад на Съвета и на Комисията за 2010 г. относно напредъка по изпълнението на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“ ⁽⁸⁾, в който се отбелязва необходимостта от укрепване на ключовите умения в ПОО и обучението за възрастни, както и че в тези области следва да се отдели по-специално внимание на общуването на чужди езици.
9. Стратегията „Европа 2020“, приета от Европейския съвет на 17 юни 2010 г. ⁽⁹⁾, и залегналите в нея две водещи инициативи: „Програма за нови умения и работни места“ ⁽¹⁰⁾, в която се отчита потенциалният принос, който езиковите компетентности могат да имат за един динамичен пазар на труда, и „Младежта в движение“ ⁽¹¹⁾, в която се подчертава, че по-добрите езикови умения ще са неизбежно необходими, за да бъде мобилността едновременно възможна и да си заслужава усилията.
10. Препоръката на Съвета от 28 юни 2011 г. за насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора ⁽¹²⁾, в която се признава значението, което имат изучаването на езици и придобиването на межкултурни компетентности, които започват през първите години на образованието, чрез насърчаване на качествена езикова и културна подготовка за мобилност както в общото, така и в професионалното образование.

КАТО ПРИПОМНЯ, ЧЕ:

На заседанието на Европейския съвет в Барселона през 2002 г. езиковите компетентности бяха определени като съществен елемент на конкурентоспособната икономика, основана на знанието. Знанието на чужди езици е умение за цял живот за всички граждани на ЕС, което им дава възможност да се ползват както от икономическите, така и от социалните предимства на свободното движение в целия Съюз.

Една от основните, стратегически цели на политиката на ЕС в областта на образованието и обучението е осигуряването на възможно най-широк достъп до мобилност за всички, включително за групите в неравностойно положение, и намаляването на оставащите пречки пред мобилността.

⁽¹⁾ SN 100/02, точка 44, второ тире, стр. 19.

⁽²⁾ ОВ С 172, 25.7.2006 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.

⁽⁴⁾ ОВ С 311, 21.12.2007 г., стр. 13.

⁽⁵⁾ ОВ С 319, 13.12.2008 г., стр. 8.

⁽⁶⁾ ОВ С 320, 16.12.2008 г., стр. 1.

⁽⁷⁾ ОВ С 119, 28.5.2009 г., стр. 2.

⁽⁸⁾ ОВ С 117, 6.5.2010 г., стр. 1.

⁽⁹⁾ EUCO 13/10.

⁽¹⁰⁾ Док. 17066/1/10 REV 1.

⁽¹¹⁾ Док. 13729/1/10 REV 1.

⁽¹²⁾ ОВ С 199, 7.7.2011 г., стр. 1.

Макар свободното движение на работници в рамките на единния пазар на ЕС да допринася за намаляване на разминаването между уменията на работната сила и нуждите на пазара на труда, мобилността с учебна цел и професионалната мобилност продължават да са сериозно възпрепятствани от ограничените познания по чужди езици.

КАТО ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО, ЧЕ:

Макар отделните държави членки да носят отговорност за организацията и съдържанието на системите за образование и обучение, европейското сътрудничество играе полезна роля в набелязването на езиковите компетентности, които трябва да се развият, както и на най-ефективните методики и най-благоприятните условия за тази цел.

И В СВЕТЛИНАТА НА:

Конференцията на председателството относно „Многоезикови компетентности за професионален и социален успех в Европа“, проведена във Варшава през септември 2011 г., и конференцията на министрите на ЕС, отговарящи за задължителното образование, проведена в Гданск през октомври 2011 г.

ОТБЕЛЯЗВА:

— Работата на държавите членки в рамките на отворения метод на координация, извършвана с подкрепата на Комисията, с цел да се засили приносът на езиковото образование за повишаване на пригодността за заетост на младите хора на пазара на труда, където владенето на чужди езици може да осигури явно предимство.

— Дейностите на „Платформата на предприятията за многоезичието“, създадена от Комисията с цел да се насърчи доброто използване на езиковите компетентности като средство за увеличаване на конкурентоспособността на бизнеса в ЕС, и особено на малките и средните предприятия.

— Резултатите от Платформата на гражданското общество за многоезичието относно осигуряването на възможности за учене на езици през целия живот за всички с цел да се подобри социалното приобщаване на гражданите в неравностойно положение, както и да се насърчат езиковото многообразие и межкултурният диалог.

ПРИВЕТСТВА:

— Доклада на Комисията за изпълнението на Резолюцията на Съвета от 21 ноември 2008 г. относно европейска стратегия за многоезичието, в която подробно са описани предприетите инициативи и постигнатият напредък в насърчаването на езиковото обучение и езиковото многообразие.

— Актуализираната версия от 2011 г на *Обзор на действията на Общността в областта на многоезичието*, в която се очертават дейностите, предприети от различните служби на Комисията в тази област през последните три години, и се

подчертава категорично, че политиката на многоезичието подобрява пригодността за заетост на гражданите на ЕС и конкурентоспособността на предприятията в ЕС.

— Публикуването на ръководството за политиката „Изучаването на езици на предучилищно ниво — как да се превърне в ефективен и устойчив процес“, което представлява стъпка напред в повишаването на осведомеността относно значението на изучаването на езици от много ранна възраст.

— Публикуването на доклада „Осигуряване на комуникационни умения за пазара на труда“ вследствие на свършената работа от тематичната работна група „Езици за работни места“ по линия на рамката „ЕСЕТ 2020“.

ПРИЕМА, ЧЕ:

1. Мобилността с учебна цел, което означава транснационална мобилност за целите на придобиване на нови знания, умения и компетентности, представлява един от съществените начини, по които гражданите могат да повишат пригодността си за заетост, да подобрят межкултурната си осведоменост и творческия си потенциал, да постигнат напредък в личностното си развитие, както и да участват активно в обществения живот.
2. Доброто владене на чужди езици е ключова компетентност от съществено значение за успех в съвременния свят и на трудовия пазар. Многоезичието е не само част от европейското наследство, но и шанс да се изгради общество, което да е отворено, зачитащо културните различия и готово за сътрудничество.
3. Поддържането и разработването — в рамките на наличните ресурси — на европейски инструменти и програми, които да подпомагат езиковото обучение в контекста както на формалното, така и на неформалното образование, следва да играе полезна роля за подобряване на мобилността с учебна цел и на професионалната мобилност.
4. Въпреки че общите езикови програми помагат да се развият основни комуникационни умения за ежедневна употреба, методики като изучаването на учебни предмети на чужд език (ИУПЧЕ) както в общото образование, така и в ПОО, могат да бъдат особено ефективни за подобряване на мобилността и пригодността за заетост на работниците.
5. За насърчаването на ИУПЧЕ учителите и обучаващите, особено в ПОО, следва да бъдат стимулирани да придобиват високо равнище на езикови компетентности и да имат достъп до висококачествени педагогически ресурси.
6. Когато е възможно и подходящо, на всички равнища на образование следва да се предлага по-широк избор от езици в рамките на ученето през целия живот, включително по-малко разпространени езици и езиците на съседните страни — за тези езици следва да се представят повече информация и напътствия от съответните езикови и културни институции.

7. Развиването на езикови компетентности сред хората, особено децата, които са в неравностойно социално-икономическо положение, имат мигрантски или ромски произход или са със специални образователни потребности, може да допринесе за по-доброто социално приобщаване и по-нататъшното професионално развитие.
8. Качественото преподаване и изучаване на езици — например на специализиран, свързан с конкретна професия език — е от съществено значение за интернационализацията на висшите учебни заведения и за подобряване на пригодността за заетост на завършващите студенти.
9. Осигуряването на възможност за изучаване на езици през целия живот, включително на по-късен етап от живота, е важно и от гледна точка на настоящите демографски тенденции и необходимостта да се гарантират равни възможности за нарастващия процент възрастни граждани на ЕС.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

1. Да активизират усилията за постигане на целите от Барселона, например като подобрят осигуряването на преподаване на езици, неговото качество и приложимост както в общообразователната сфера, професионалното образование и обучение и висшето образование, така и в контекста на ученето през целия живот.
2. Да отчитат значението на оценката на резултатите в преподаването и изучаването на езици като важен аспект от процеса по осигуряване на качество.
3. Да подобрят началното обучение и стажовете на преподавателите по чужди езици и езиковото обучение на преподавателите по други предмети, както и да подобрят и улеснят тяхната мобилност, като същевременно премахнат административните пречки, доколкото е възможно.
4. Да насърчават новаторски форми на европейско сътрудничество, експериментирание и нови подходи към преподаването и изучаването на чужди езици, например изучаването на учебни предмети на чужд език (включително в двуезични училища), възможностите за мобилност, позволяваща потапяне в езиковата среда, и — когато е подходящо — по-широкото използване на информационни и комуникационни технологии в творческа среда на чуждоезиково обучение.
5. Да разширяват — когато е възможно и подходящо — избора на предлагани езици в образованието и обучението, като стимулират преподаването на по-малко разпространени езици и (особено в пограничните региони) езиците на съседните страни, с цел да се улеснят културният, социалният и икономическият обмен.
6. Да обмислят включването на културно измерение в програмите за езиково обучение — когато това е подходящо — като важен компонент за бъдеща мобилност с учебна цел и професионална мобилност.

7. Да насърчават мерки, предназначени да помогнат на децата и на възрастните с мигрантски или ромски произход да научат официалния език (или официалните езици) на приемната страна и — ако той е различен — езика на обучение. Освен това да обмислят вариантите, по които децата с такъв произход да могат да поддържат и развиват своя майчин език.
8. Да проучат начините за признаване и валидиране на компетентностите по майчиния език на децата и възрастните с мигрантски произход.
9. Да насърчават училищата, институциите за професионално и висше образование да приемат интегрирани подходи към преподаването и изучаването на чужди езици.
10. Да насърчават диалога между образователната и професионалната сфера, като отчитат по-добре езиковите потребности на пазара на труда, като предлагат редовни консултации на учениците и студентите в хода на образованието им и като подкрепят изучаването на езици на работното място.
11. Да проучат възможностите за публично-частни партньорства, насочени към осигуряването на езикови умения, подходящи за пазара на труда, по-специално като средство за подготовка за мобилност и учебни стажове в чужбина.

12. Да насърчават популяризирането на инициативи за чуждоезиково обучение и изграждането на среда, способстваща за изучаване на чужди езици.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

1. Да подкрепя усилията на държавите членки в областта на преподаването и изучаването на чужди езици, като използва пълноценно програмите на ЕС и европейските инструменти за образование и обучение.
2. Да разшири работата по езиковата политика, започната при първия работен цикъл на „ЕСЕТ 2020 г.“ в рамките на тематичната група за ранно езиково обучение, да включи други равнища на образование (основно, прогимназиално и др.), като едновременно с това обръща специално внимание и на ПОО, и на ученето на възрастните хора.
3. Да обмисли представянето на предложение — въз основа на резултатите от европейското проучване за езиковите компетентности, което предстои да бъде публикувано през 2012 г. и в рамките на наличните ресурси — за евентуална референтна стойност по отношение на езиковите компетентности, с цел да се насърчи непрекъснатото подобрене в езиковото образование.
4. Да стартира и разпространява проучвания и изследвания в европейски мащаб относно методиките и инструментите на езиковото обучение, като държи сметка за качествените аспекти и избягва допълнителната административна тежест и разходи, и да предоставя резултатите на практикуващите специалисти и на лицата, вземащи решения на национално равнище.

5. Да подкрепя и улеснява обмена на информация относно достъпните ресурси за езиково обучение и да насърчава държавите членки да използват по практически начин насоките и инструментите, създадени в рамките на езиковата политика на ЕС.
6. Да продължи да оказва подкрепа за Платформата на предприятията за многоезичието и за инициативи на заинтересованите страни в тази насока.

И ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА:

1. Да подкрепят мобилността за целите на езиковото обучение с цел да се помогне на обучаващите се да преодолеят първоначалните езикови бариери и да ги мотивират да придобият компетентност по поне два чужди езика.
2. Да обменят опит и най-добри практики с цел подобряване на ефективността на езиковото образование в подготовката на младите хора да придобият точното съчетание от езикови компетентности и способността да продължават да усвояват нови умения в съответствие с бъдещите потребности и интереси, като популяризират чуждите езици чрез съществуващи и бъдещи платформи и мрежи за учители и обучаващи.
3. Да подчертават необходимостта от преподаване на специално езиково съдържание за професионални цели, особено в ПОО и във висшето образование, като средство за подобряване на мобилността и пригодността за заетост.
4. Да доразвиват — в рамките на наличните ресурси и като свеждат до минимум административната тежест — инструментите за наблюдение на напредъка в сферата на езиковото обучение, като събират едновременно количествени и качествени данни с цел да определят най-ефективните практики и областите, които се нуждаят от подобрене.
5. Да проучат начини за подобряване на признаването и валидирането на езиковите компетентности, придобити чрез

неформално и самостоятелно образование, като вземат предвид съществуващите добри практики.

6. Да обмислят използването на Общата европейска референтна рамка за езиците на Съвета на Европа с цел:
 - да насърчат по-тесните връзки между Общата европейска референтна рамка за езиците и Европейската квалификационна рамка,
 - да разширят възможностите за сертифициране на езиковите компетентности, придобити от ученици и студенти в края на задължителното образование и във висшето образование.
7. Да осигурят връзка между квалификационните степени в професионалното образование и обучение, които включват езикови умения и Общата европейска референтна рамка за езиците, като същевременно използват пълноценно ресурсите и опита на съответните европейски институции и заинтересовани участници, по-специално на Съвета на Европа и неговия европейски център за съвременни езици.
8. Да продължат да оказват подкрепа чрез програмите на ЕС в областите на образованието, обучението и младежта за сътрудничество между образователните институции, както и за програми за обмен на ученици и студенти, включително в професионалното образование и обучение, с цел да им помогнат да подобрят своите езикови компетентности.
9. Когато е подходящо, да подкрепят както на национално равнище, така и чрез европейско сътрудничество разработването на материали за преподаване и изучаване на порядко преподавани езици.
10. Без да се засягат предстоящите преговори, да обмислят превръщането на езиковото обучение в приоритетна област в следващото поколение програми на ЕС в областта на образованието и обучението.